

## KESZTHELYI RENDTARTÁS 1661-BŐL.

Anno 1661, die 1-a Maii. Mi keszthelyi földesurak, úgymint Gersei Pethő László, Ákosházi Sárkány János és keszthelyi kapitány Babocsay Ferencz az Bakacz árvái részéről, meggondolván eddig való sok excessusokat, alkalmatlanságokat, gyűlölségeket és veszekedéseket, egyenlő akarathul megmásolhatatlanképpen végeztük a következő punctumoknak continentíája szerint való rendtartásokat.

*Elsőben.* Vetettünk négy forint alatt való birságos frangot az szőlőgyümölcs-kerti veteményeknek meglopásáru, mind kin az szőlőhegyen s mind az benn lévő kertekben; és ha látván az ilyen tolvajt, valaki eltitkolja, megtudatik annak utánna, annak tizenkét forint birsága légyen.

*Másodszor.* Az keszthelyi határon kívül az szabad földön való marhalegeltetést megengedtük az császár iratos\* szolgálinak és az magunk szolgálinak, mind az faludi, s mind az tomaji határban. Az szabad legények pedig és máshonnét jövevények, ha köztök marhájokat akarják legeltetni, minden öreg marhátul tartozzanak egy garassal esztendeig; és senki azon kívül más határra ne merészeljen hajtani, marhája elvesztése alatt.

*Harmadszor.* Az Keszthelyt lakosok, akárki szolgálai legyenek, semmi kedvezés nélkül, az erdőktől tartozzanak adózni; úgymint esztendeig tüzre való fájától minden gazda huszonöt pénzt, czédulát kérvén mindazáltal. Az termő és épületre való fát senki hir nélkül le ne merészelje vágni, hanem akinek olyan kívántatik, valamelyikünkkel megalkudjék s fizessen; holott maga vakmerőségéből cselekedné akárki is: marhája, szekere contrabonttal légyen; czédulája nem lévén, az makk is tilos légyen tőlük adó nélkül hasonlóképpen és az sörtésmarhától is.

*Negyedszer.* Az fenéki határt Sz. György naptul fogvást Szent Márton napig az egész seregtül és magunk szolgálaitul is megtiltottuk, marhájuk elvesztése alatt, reá ne őrizzenek.

*Ötödször.* Az Balaton halásztottjátul is minden rendeket eltiltottunk tizenkét forint birság alatt; hanem ha ki halászni akar rajta, akár szí-

\* T. i. a keszthelyi vár zsoldos katonái, kik összeírva tartattak nyilván (tk.).

*gonnyal* akár *tapogatóval*, akár *burítóval*, akár *veisszel*, akár *horoggal*, akár *apró hálókka*, *varsákkal* \* megtalálván az urakat, czédulát vévén, az faludi határral minden személy ötven pénzzel tartozzék, Keszthelyről huszonöt pénzzel és a Fenekéről egy forinttal.

*Hatodszor.* Keszthelyt lakó ember, s vitézlő rend, akárki szolgálja légyen, *valamit fegyverrel nyer: rabot, marhát, jó fegyvert*, tartozzék az uraknak illendő áron adni s akármelyik közülünk megvehesse, de úgy, hogy a melyikünk társ akar hozzája lenni, minden nyereség nélkül hozzá bocsássa, letévén a pénzt annak, aki megveszi. Ha pedig illendő áron nem akarnák adni, úgy is magunk számára az mi engedelünk nélkül meg ne tarthassák, hanem kivigye Keszthelyről, és senki maga házánál éjjel rabot ne tarthasson, ha szintén nappal kivinné és éjjelre behozza az tömlőczre. Ha kik mást cselekesznek, rabjok vesszen el érte:

*Hetedszer.* Az *sereg és szolgálók között* megmaradjon az jó egyeség és ha melyik vét akárkinek is, megbizonyítván, satisfactiót tartozzék az ura tétetni és a kárul az *seregbíró*nak az magunk akarattjából tudósítván bennünket, hatalma légyen az execution.

*Nyolczadszor.* Magunk kívül senki más *idegen urak szolgálát* lakóul Keszthelyen ne szenvedjük egyikünk is az maga földén, hanem mennél előbb kiadjunk rajtuk.

Mind ezekben pedig az megnevezett rendtartásokban az kapitány protectióval tartozzék és azmi jövedelem bészolgáltatik, avagy az hatalmaskodók ellen contrabont és birság vétetik, az kapitány protectiójából, *egyenlőképpen osztassék fel közöttünk*; Mi is pedig vagy in toto vagy in parte valamelyik az földes urak közül meg nem állanánk, toties quoties száz forinton maradjon, salva nihilominus transactione remanente, és azon száz forintot az több atyafiak az fölbontó párton, egy eskütt erejével megvehessék, az iránt megkötvén nemesi szabadságunkat. Melýnek bizonyására ez pecsétünk és kezünk irásánál erősített levelünket, végezésünket roboráljuk, confirmáljuk, anno et die ut supra. Gersei Pethő László mp. (P. H.) Ákosházi Sárkány János mp. (P. H.) Babocsay Ferencz mp. (P. H.)

Eredetije az Országos Levéltárban „*Contract. et Transact*” Tom. XII. nr. 164. jézet alatt.

Közli: KÖSZEGHY SÁNDOR.

\* Ezen halászeszközök tüzetes leírását lásd Hermann Ottó-nak „A Magyar Halászat”-ról irt kitűnő munkájában. (tk.)